

TRƯỜNG ĐẠI HỌC
SƯ PHẠM KỸ THUẬT TP. HỒ CHÍ MINH
HCMC University of Technology and Education

PHÁP LUẬT ĐẠI CƯƠNG

cuu duong than cong. com

Giảng viên: **Trần Minh Toàn**

Thạc sĩ Luật kinh tế

Điện thoại/email: lawyertoan@gmail.com

Học kỳ: I / 2015 - 2016

Mục tiêu môn học

1. Kiến thức:

- Cung cấp những kiến thức lý luận, pháp lý cơ bản về nhà nước, pháp luật nói chung, nhà nước và pháp luật XHCN nói riêng.

2. Kỹ năng:

- Có thể tham gia các quan hệ pháp luật một cách hợp pháp; xác định được quyền và nghĩa vụ trong một số quan hệ pháp luật.
- Biết cách tìm kiếm các văn bản quy phạm pháp luật và có phương pháp giải quyết một số vấn đề pháp lý đơn giản khi gặp phải.

3. Thái độ:

- Hình thành thói quen tôn trọng pháp luật, sống và làm việc theo pháp luật.

NỘI DUNG MÔN HỌC

BÀI 1: MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN CƠ BẢN VỀ NHÀ NƯỚC

BÀI 2: MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN CƠ BẢN VỀ PHÁP LUẬT

BÀI 3: QUY PHẠM PHÁP LUẬT

BÀI 4: QUAN HỆ PHÁP LUẬT

BÀI 5: VI PHẠM PHÁP LUẬT VÀ TRÁCH NHIỆM PHÁP LÝ

BÀI 6: CÁC NGÀNH LUẬT TRONG HỆ THỐNG PHÁP LUẬT VIỆT NAM

6.1 LUẬT HÌNH SỰ

6.2 LUẬT DÂN SỰ

6.3 LUẬT LAO ĐỘNG

6.4 LUẬT HÔN NHÂN GIA ĐÌNH

BÀI 1

NHỮNG VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ NHÀ NƯỚC

Nội dung bài học

- I. Nguồn gốc nhà nước.
- II. Khái niệm, bản chất nhà nước
- III. Những đặc trưng cơ bản của nhà nước
- IV. Chức năng của nhà nước
- V. Kiểu và hình thức nhà nước
- VI. Bộ máy nhà nước
- VII. Bộ máy nhà nước CHXHCN Việt Nam

I. Nguồn gốc Nhà nước

QUAN ĐIỂM

Phi Mácxít

Mác - Lênin

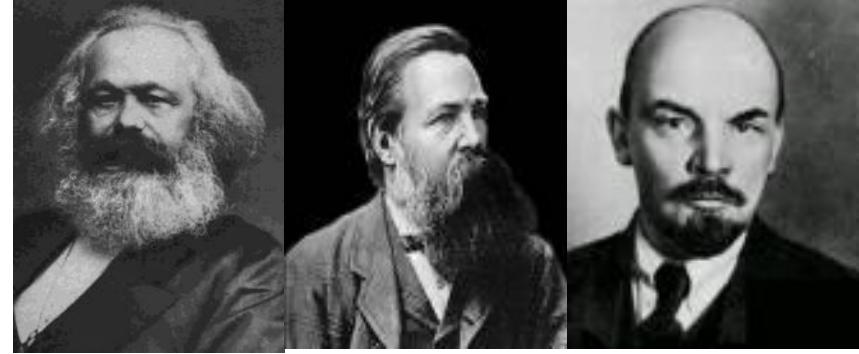
I. Nguồn gốc Nhà nước

Nguồn gốc của Nhà nước:

Quan điểm phi macxit:

- Thuyết thần học
- Thuyết gia trưởng
- Thuyết khế ước xã hội
-

cuu duong than cong. com

- Quan điểm macxit:
“Nhà nước không phải là một hiện tượng vĩnh cửu, bất biến”

Kinh tế:

- tư hữu
- giàu nghèo.

Xã hội:

- giai cấp đối lập nhau về lợi ích.
- Mâu thuẫn và đấu tranh giai cấp liên tục diễn ra.

⇒ **Nhà nước**

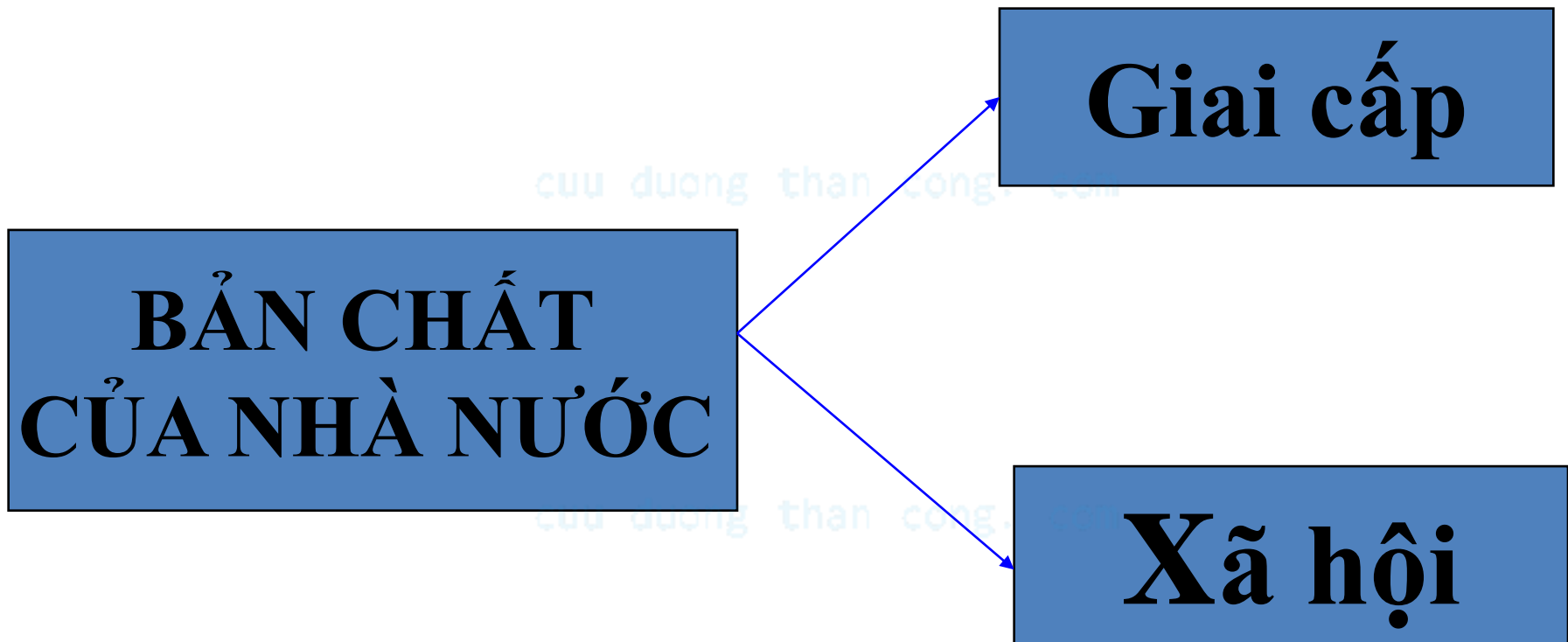
Sau 3 lần phân công lao động xã hội

II. Khái niệm, bản chất của NN

2.1 Khái niệm

“Nhà nước là một bộ máy quyền lực đặc biệt do giai cấp thống trị lập ra nhằm bảo vệ lợi ích của giai cấp thống trị xã hội và thực hiện chức năng quản lý mọi mặt đời sống xã hội theo ý chí của giai cấp thống trị xã hội”.

2.2 Bản chất của NN

2.2.1 Tính giai cấp

- Nhà nước là bộ máy cưỡng chế đặc biệt nằm trong tay giai cấp cầm quyền

cuu duong than cong. com

- Giai cấp cầm quyền sử dụng Nhà nước để duy trì sự thống trị của mình đối với toàn xã hội, trên cả 3 mặt: chính trị, kinh tế và tư tưởng

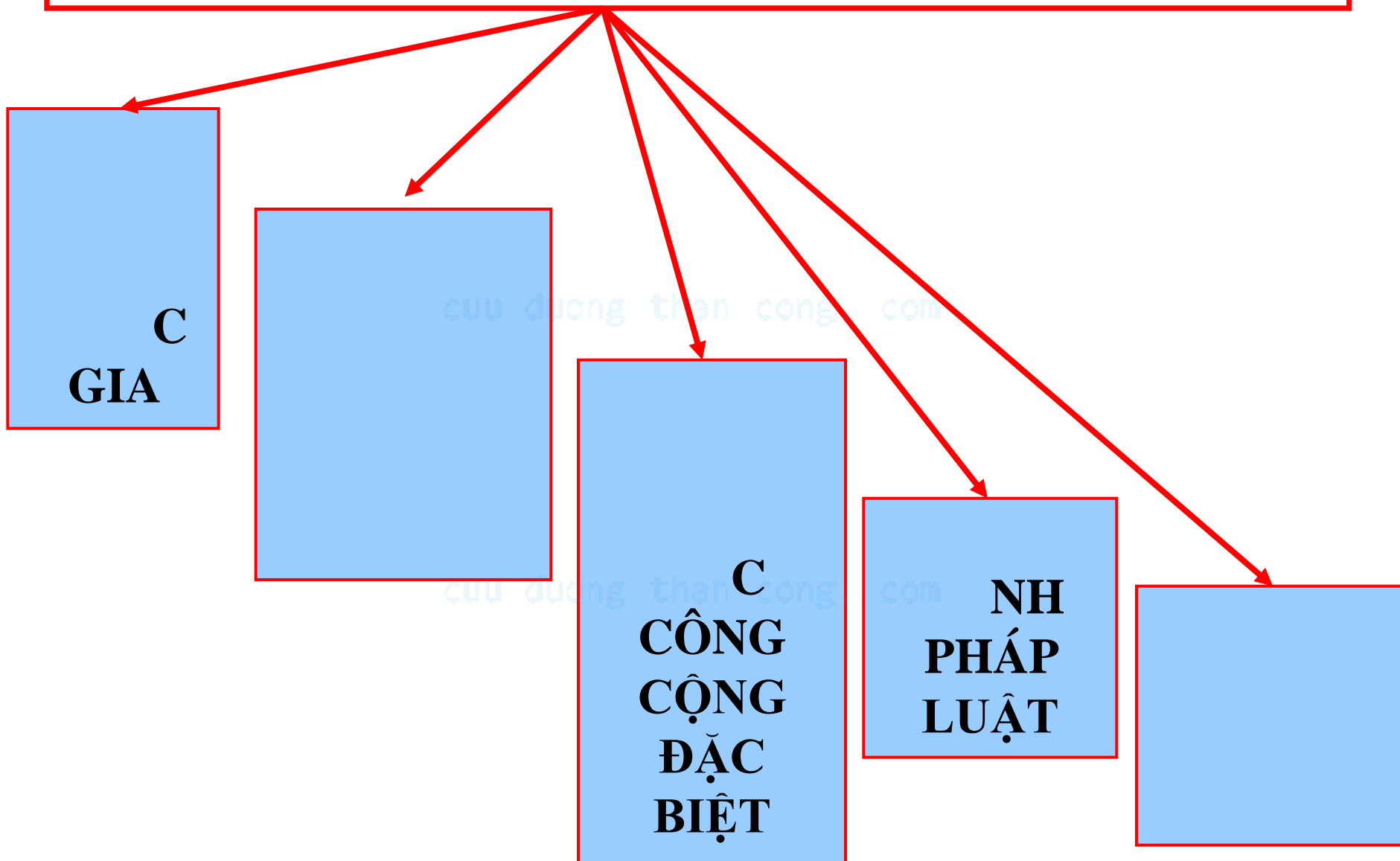
cuu duong than cong. com

2.2.2 Tính xã hội

- Nhà nước phải phục vụ những nhu cầu mang tính chất công cho xã hội như: xây dựng bệnh viện, trường học, đường sá...

cuu duong than cong. com

III. Đặc trưng của Nhà nước:

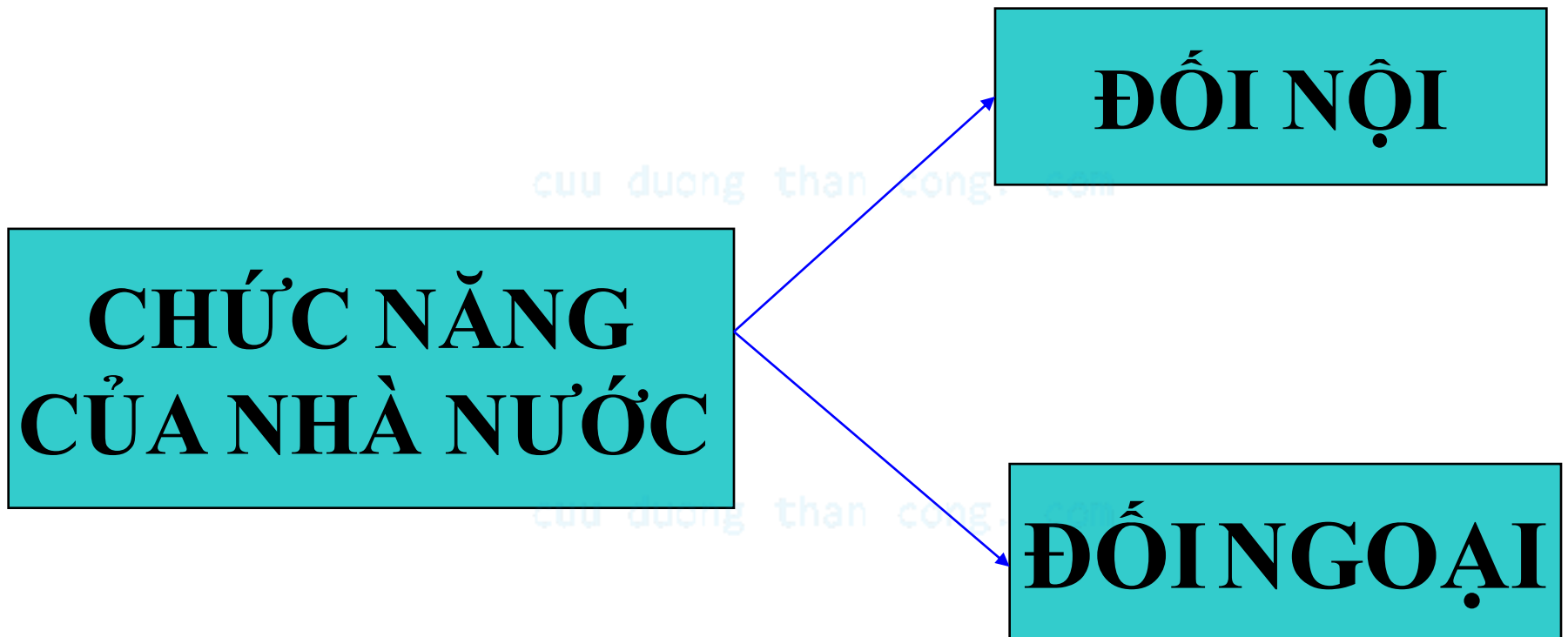

IV. Chức năng của NN

4.1 Khái niệm:

- Là những mặt hoạt động chủ yếu của NN
- Nhằm thực hiện những nhiệm vụ đặt ra của NN
- Thể hiện vai trò và bản chất của NN

4.2 Phân loại chức năng

4.3 Hình thức thực hiện chức năng

Hình thức

- Xây dựng pháp luật
- Tổ chức thực hiện pháp luật
- Bảo vệ pháp luật

Cơ quan

Lập pháp

Hành pháp

Tư pháp

4.4 Phương pháp thực hiện chức năng

- Phương pháp thuyết phục

cuu duong than cong. com

- Phương pháp cưỡng chế

cuu duong than cong. com

V. Kiểu và hình thức NN

A. Kiểu Nhà nước

5.1 Khái niệm Kiểu NN

cuu duong than cong. com

- Là tổng thể các dấu hiệu cơ bản đặc thù của NN
- Thể hiện bản chất giai cấp và những điều kiện tồn tại, phát triển của NN
- Trong một hình thái kinh tế - xã hội nhất định

5.2 Các kiểu NN

Kiểu NN chủ nô

Kiểu NN phong kiến

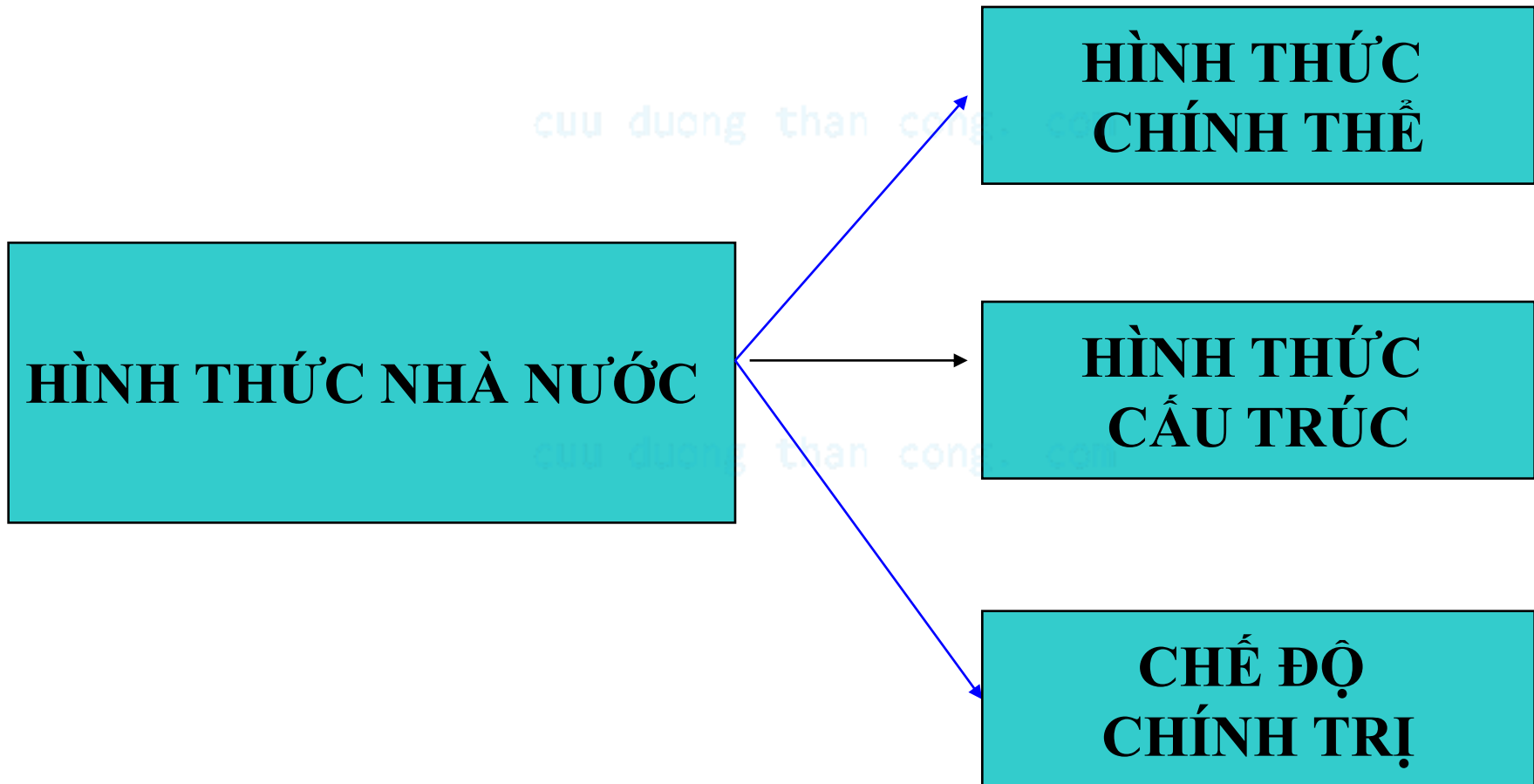
Kiểu NN tư sản

Kiểu NN xã hội chủ nghĩa

B. Hình thức nhà nước

- Hình thức nhà nước là cách tổ chức quyền lực nhà nước và những phương pháp để thực hiện quyền lực nhà nước.

a/ Hình thức chính thể

- **Hình thức chính thể là cách tổ chức và trình tự để lập ra các cơ quan tối cao của nhà nước và xác lập những mối quan hệ cơ bản của các cơ quan đó.**
- **Trong lịch sử, có hai hình thức chính thể cơ bản: chính thể quân chủ và chính thể cộng hòa.**

- **Chính thể quân chủ**

- Là hình thức trong đó quyền lực tối cao của nhà nước tập trung toàn bộ (hay một phần) trong tay người đứng đầu nhà nước theo nguyên tắc thừa kế, cha truyền con nối.
- gồm 2 loại: quân chủ tuyệt đối và quân chủ hạn chế

- **Chính thể cộng hòa**

- Là hình thức trong đó quyền lực tối cao của nhà nước thuộc về một cơ quan được bầu ra trong một thời gian nhất định hay nói cách khác quyền lực nhà nước tập trung không phải vào tay một người mà là một tập thể người được bầu ra theo nhiệm kỳ.

cuduongthancong.com

-> Cộng hòa quý tộc: cơ quan tối cao nhà nước chỉ do tầng lớp quý tộc bầu ra.

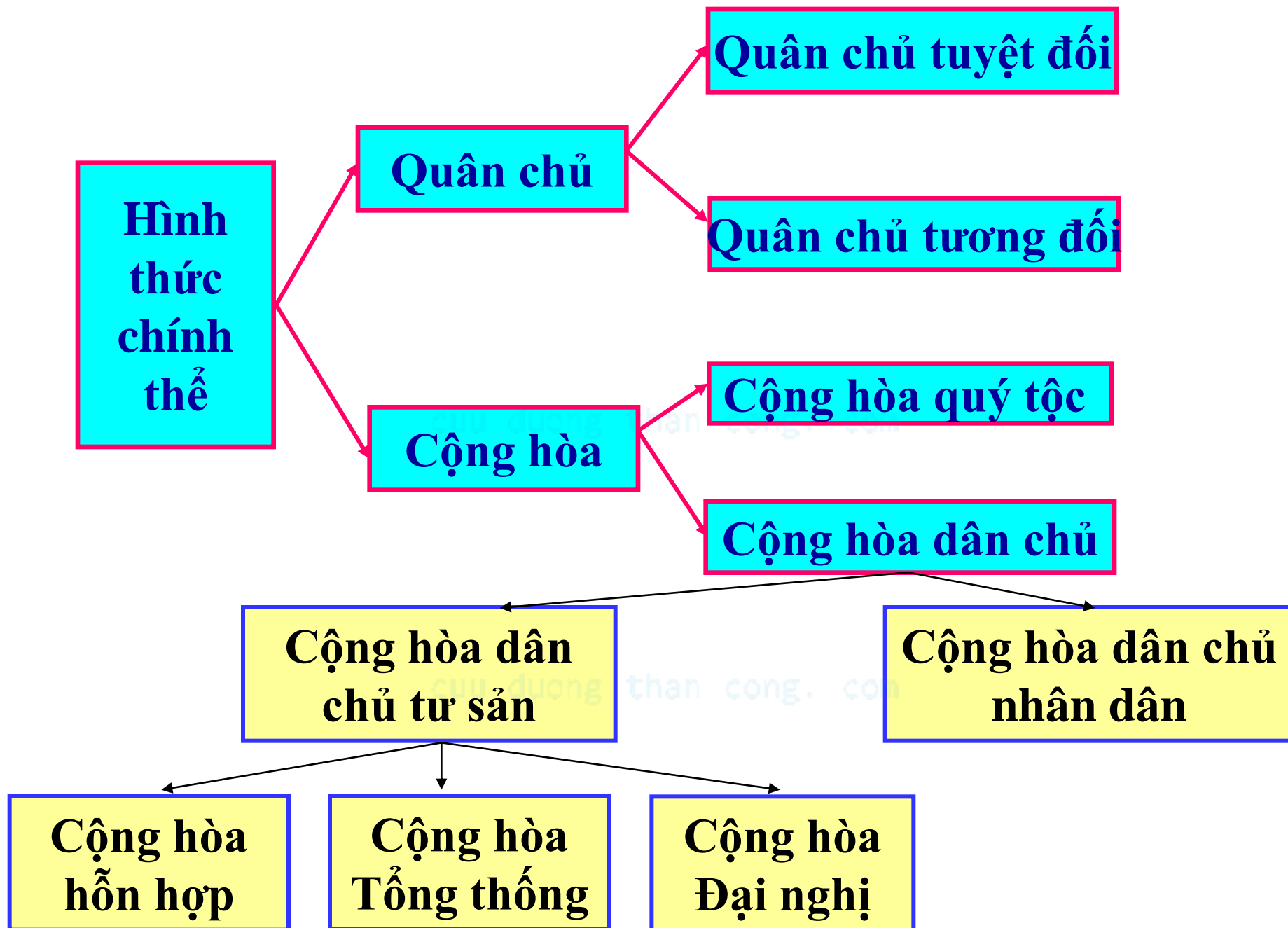
-> Cộng hòa dân chủ: quyền tham gia bầu cử để thành lập ra cơ quan đại diện của Nhà nước được pháp luật quy định thuộc về các tầng lớp nhân dân không phân biệt giai cấp, tầng lớp, giàu, nghèo, địa vị, giới tính, nghề nghiệp...

-> Cộng hòa dân chủ:

+ *Cộng hòa tổng thống*: tổng thống do nhân dân trực tiếp bầu ra, vừa là nguyên thủ quốc gia vừa là người đứng đầu Chính phủ. Tổng thống có quyền lực rất lớn, không phụ thuộc vào Quốc hội hay Nghị viện.

+ ***Cộng hòa đại nghị***: Nghị viện bầu Tổng thống, Tổng thống có quyền lực hạn chế, như không trực tiếp tham gia vào việc giải quyết các công việc Nhà nước; không là người đứng đầu hành pháp và cũng không là thành viên của hành pháp.

+ **Cộng hòa hỗn hợp** (cộng hòa lưỡng tính): Tổng thống do nhân dân trực tiếp bầu ra, và Tổng thống bổ nhiệm Thủ tướng, người đứng đầu Chính phủ và lãnh đạo trực tiếp hoạt động của Chính phủ, như chủ tọa các phiên họp Hội đồng bộ trưởng; Thủ tướng chỉ chủ tọa các phiên họp này khi Tổng thống cho phép.

b/ Hình thức cấu trúc nhà nước

- Hình thức cấu trúc nhà nước là cách thức tổ chức bộ máy nhà nước, là sự cấu tạo nhà nước theo các đơn vị hành chính lãnh thổ và xác lập mối liên hệ qua lại giữa các cơ quan nhà nước, giữa trung ương và địa phương.

- Có hai loại:

+ *Nhà nước đơn nhất*

+ *Nhà nước liên bang*

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com

c/ Chế độ chính trị

- Chế độ chính trị là tổng thể các phương pháp, thủ đoạn mà các cơ quan nhà nước sử dụng để thực hiện quyền lực nhà nước.

cuu duong than cong. com

- Có hai phương pháp:

+ Phương pháp dân chủ.

+ Phương pháp phản dân chủ.

VII. Bộ máy nhà nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam

7.1 Khái niệm và những đặc điểm của BMNN CHXHCN VN

7.2 Những nguyên tắc tổ chức và hoạt động của BMNN CHXHCN Việt Nam

7.3 Các loại cơ quan trong BMNN CHXHCN VN

7.1 Khái niệm và những đặc điểm

Khái niệm:

Bộ máy nhà nước CHXHCN Việt Nam là một hệ thống các cơ quan thuộc nhiều ngành, nhiều cấp khác nhau, được tổ chức và hoạt động theo những nguyên tắc chung thống nhất, nhằm thực hiện những mục tiêu do bản chất giai cấp của nhà nước XHCN quy định.

Đặc điểm:

- Thứ nhất, Nhà nước ta là nhà nước của nhân dân, do nhân dân và vì nhân dân;
- Thứ hai, bộ máy nhà nước xã hội chủ nghĩa được tổ chức theo nguyên tắc quyền lực nhà nước là thống nhất (nguyên tắc tập quyền xã hội chủ nghĩa);
- Thứ ba, có sự phân công và phối hợp giữa các cơ quan nhà nước trong việc thực hiện các quyền lập pháp, hành pháp và tư pháp;
- Thứ tư, bộ máy nhà nước xã hội chủ nghĩa có đội ngũ cán bộ, công chức biết lắng nghe ý kiến của nhân dân và luôn chịu sự giám sát của nhân dân.

7.2 Những nguyên tắc tổ chức và hoạt động của bộ máy NN CHXHCN VN

- Thứ nhất*, nguyên tắc tất cả quyền lực nhà nước thuộc về nhân dân
- Thứ hai*, nguyên tắc bảo đảm sự lãnh đạo của Đảng đối với Nhà nước.
- Thứ ba*, nguyên tắc tập trung dân chủ
- Thứ tư*, nguyên tắc pháp chế XHCN

7.3 Những cơ quan trong bộ máy Nhà nước CHXHCN Việt Nam

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com

a/ Cơ quan quyền lực nhà nước

Quốc hội

**Hội đồng
nhân dân**

Quốc hội hiện nay

- ▶ Quốc hội khóa XIII (2011-2016)
- ▶ Tổng số: 500 đại biểu (827 người ứng cử)
- ▶ Tỷ lệ tham gia bỏ phiếu: 99,51%
- ▶ Ngày bầu cử: 22/5/2011
- ▶ Ngày họp phiên họp đầu tiên: 21/7/2011
- ▶ Chủ tịch Quốc hội: Nguyễn Sinh Hùng

Hội đồng nhân dân

Khái niệm: HĐND là cơ quan quyền lực nhà nước ở địa phương, đại diện cho ý chí, nguyện vọng và quyền làm chủ của nhân dân, do nhân dân địa phương bầu ra, chịu trách nhiệm trước nhân dân địa phương và cơ quan nhà nước cấp trên.

HĐND ban hành Nghị quyết.

Nhiệm kỳ của HĐND là 05 năm. HĐND họp mỗi năm hai kỳ. Ngoài ra, có thể có những kỳ họp bất thường do nhu cầu chính trị, xã hội đòi hỏi.

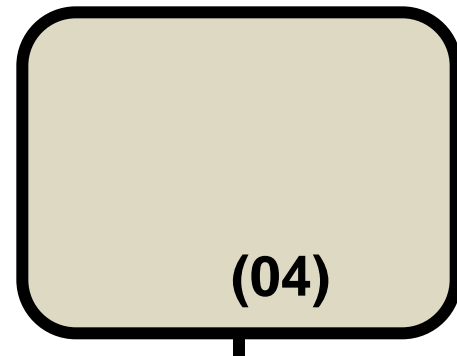
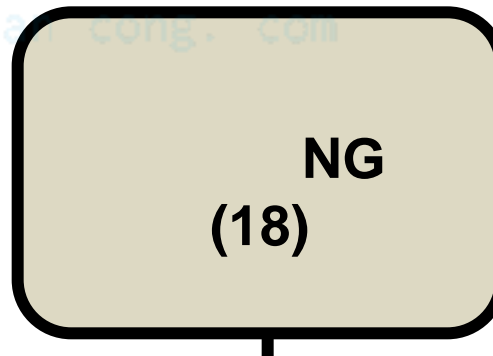
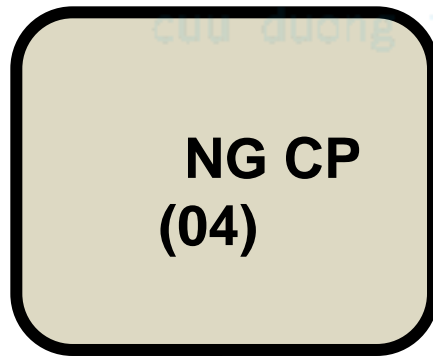
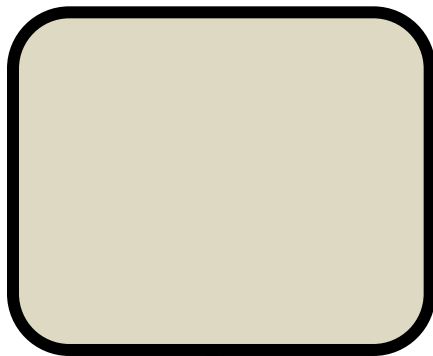
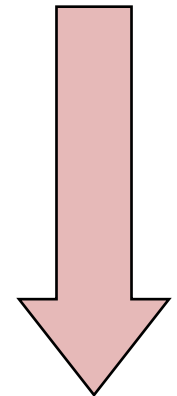
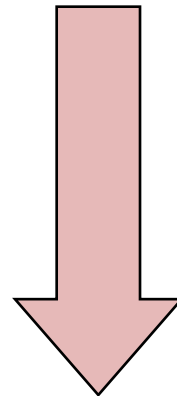
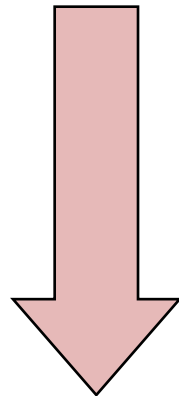
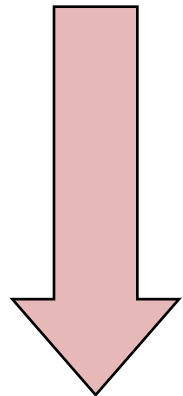
b/ Cơ quan hành pháp/hành chính/ quản lý NN

Chính phủ

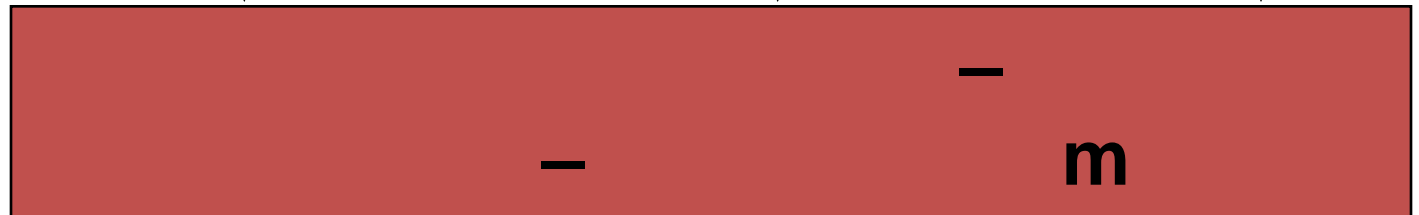

**Ủy ban
nhân dân**

THÀNH PHẦN CỦA CHÍNH

QH u theo
đề nghị a
CTN

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com

**Ngân hàng nhà
nước**

**Thanh tra
Chính phủ**

Ủy ban dân tộc

**Văn phòng
Chính phủ**

c/ Cơ quan tư pháp

**Tòa án
nhân dân**

**Viện
kiểm sát
nhân dân**

d/ Chủ tịch nước CHXHCN VN

Cơ sở pháp lý: Chương VI Hiến pháp 2013.

cuu duong than cong. com

Thank you !

